

TULLILAITOS

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

2002

TULLIHALLITUS
maaliskuu 2003

1. TOIMINTAKATSAUS

1.1 TULLILAITOKSEN TOIMINTA-AJATUS, STRATEGIAT JA ARVOT

Tullilaitos määrää ja kantaa tehtäväalueellaan tullit, verot ja muut maksut oikein, edistää ulkomaankaupan sujuvuutta ja yleistä turvallisuutta torjumalla luvaton tuontia ja vientiä sekä muuta rikollisuutta ja huolehtii kansallisesta ja Euroopan unionin edusta sekä elinkeinoelämän tietotarpeista samoin kuin kauppaa-, kilpailu- ja maatalouspoliittisten velvoitteiden täytäntöönpanosta.

Toiminta-ajatustaan tullilaitos pyrkii toteuttamaan strategioidensa kautta, joita ovat keskittyminen kohdehakuisuuteen, asiakaslähtöisiin toimintamalleihin ja johtamisen kehittämiseen. Kullekin tullilaitoksen tasolle on asetettu omat strategioihin perustuvat tavoitteensa, joita havainnollistaa seuraava tullilaitoksen tuloskortti:

TULOSKORTTI	Tullilaitoksen strategiat ja tavoitteet		
	Kohdehakuisuus	Asiakaslähtöisyys	Johtaminen
Tullilaitos	- Riskianalyysi - Resurssinanalyysi	- Malli asiakaskohtaisista yksinkertaistetuista menettelyistä	- Keskeiset arvot - Johtamismenetelmät
Tullipiiri	- Piirikohtainen - Soveltaminen - Kohdentaminen	- Konsultointien kattavuus - Rääätälöityjen menettelyjen kattavuus	- Prosessijohtaminen - Arvojen omaksuminen
Tullitoimipaikka	- Kohdentaminen - Tulokset	- Asiakashallinta - Asiakaspalaute	- Valtuuttamisen eteneminen - Prosessin hallinta
Tullivirkailija	- Moniosaaminen - Pätevyys	- Moniosaaminen - Pätevyys	- Kehityskeskustelut - Sitoutuminen - Toimiminen tiimissä

Tullityön laatuun ja kehittämiseen on kiinnitetty huomiota jatkamalla Euroopan laatukriteeristön (EFQM) mukaista kehitystyötä. Järjestelmään on perehdytty Tullin johtoa sekä valmisteltu hallinnon kehittämisen johtoryhmässä Tullin itsearvioinnin työkirja sekä pilotoitu mallia sen eri osa-alueilla.

Tullilaitoksessa on koko henkilökunnan osallistumisen kautta tapahtuneen valmistelun jälkeen vahvistettu tullilaitoksen arvot vuonna 1999. Tullilaitoksen arvot on liitetty jokaisen tullilaisen kanssa käytäviin tulos- ja kehityskeskusteluihin, joiden osana on arvoitu arvojen toteutumista kunkin omisissa työtehtävissä myös vuonna 2002. Tullilaitoksen arvot korostavat ammattitaitoisuutta, luotettavuutta palveluhalukkuutta ja yksilön arvostusta.

1.2 TULLILAITOKSEN ORGANISAATIO

Tullin organisaatiota ja johtamisjärjestelmiä on kehitetty tavoitteena selkeyttää organisaatio päätettävien mukaiseksi ja samalla vahvistaa Tullihallituksen asemaa "pääkonttorina" sekä tullipiirien ja Tullilaboratorion asemaa itsenäisinä, tulostavina toimijoina.

Vuonna 2002 on hyväksytty vuoden 2003 alusta voimaan astunut asetus tullilaitoksesta, jossa olennaisimpana muutoksena on tapahtunut johtokunnan toimivallan siirtäminen keskeisiltä osin pääjohtajalle ja johtokunnan korvaaminen tullilaitoksen strategista suunnittelua tukevalla neuvottelukunnalla, joka käsittelee tullilaitoksen kehittämissuuntia, toimintalinjoja ja suunnittelua. Neuvottelukunnassa on edustus tullilaitoksen keskeisimmistä sidosryhmistä ja sen jäsenet nimeää Tullihallituksen esityksestä valtiovarainministeriö enintään neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Tullilaitoksen työjärjestyksen mukaan Tullihallituksessa on neljä osastoa, joiden sisällä on yksiköitä. Osastot ovat ulkomaankauppaosasto, verotusosasto, valvontaosasto ja hallinto-osasto, joista

kukin vastaa omasta tehtäväalueestaan tullilaitoksessa. Tukitoiminnot on koottu hallinto-osaston alaisuuteen. Tullilaitoksen alueorganisaatio muodostuu edelleen viidestä tullipiiristä ja Tullilaboratoriosta.

Tärkeänä osana tullilaitoksen organisaatioon kuuluvat tullipiirien ja Tullilaboratorion sisäiset johtokunnat, Tullihallituksen johtoryhmä, joka muodostuu pääjohtajasta ja osastojen päälliköistä, sekä yhteistyöryhmä, johon kuuluvat Tullihallituksen johtoryhmä ja henkilöstöjärjestöjen puheenjohtajat. Lisäksi Tullihallituksessa on toiminut tietohallinnon johtoryhmä, joka on käsitellyt tullilaitoksen toiminnan kannalta keskeisiä hankkeita.

Liitteenä 1 on tullilaitoksen organisaatiokaavio, liitteenä 2 Tullihallituksen organisaatio ja liitteenä 3 alueorganisaatio.

1.3 TULLILAITOKSEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

1.3.1 TULLAUS

Ulkomaankaupan tunnusluvut (milj.euroa)	2000	2001	2002	Muutos 2001/2002
Viennin arvo	49.481	47.800	47.094	-1%
Tuonnin arvo	36.833	35.891	35.410	-1%
Ulkomaankaupan ylijäämä	12.648	11.909	11.684	-2%

Taulukko1: Ulkomaankauppa tilastojen katsaus 12/2002

Vuonna 2001 alkanut Suomen ulkomaankaupan supistuminen jatkui vuonna 2002. Sekä viennin että tuonnin arvo jäi prosentin pienemmäksi kuin vuotta aikaisemmin. Viennin arvo oli 47,1 miljardia euroa ja tuonnin 35,4 miljardia euroa. Kauppataseen ylijäämää kertyi vajaat 11,7 miljardia euroa, mikä on 0,2 miljardia euroa vähemmän kuin vuonna 2001. Vuoden 2002 alkupuoliskolla vienti oli vielä viiden prosentin laskussa, mutta loppuvuodesta mm. teletekniikan viennin elpyminen nosti viennin lähes edellisen vuoden tasolle. Suurin syy tuonnin supistumiseen oli yhdentoista prosentin pudotus investointitavaroiden tuonnissa. Kestokulutustavaroiden tuonti kääntyi 12 prosentin kasvuun lähinnä henkilöautojen tuonnin lisääntymisen vuoksi.

Viennistä 33 prosenttia suuntautui euroalueen maihin, 21 prosenttia muihin EU-maihin ja 46 prosenttia EU:n ulkopuolisiin maihin. Vienti sekä euroalueelle että euroalueen ulkopuolisiin EU-maihin pieneni prosentin. Saksa oli edelleen tärkein vientimaa 11,8 prosentin osuudella Suomen kokonaisviennistä.

Vienti EU:n ulkopuolelle väheni kaksi prosenttia, mikä johtui lähinnä Yhdysvaltojen-viennin pienenemisestä. Myös vienti useimpiin merkittäviin Kaakkois-Aasian maihin jäi selvästi edellisvuotista pienemmäksi. Vienti Venäjälle ja Viroon kasvoi selvästi.

Tuonti EU-maista supistui prosentin. Tämä johtui kolmen prosentin laskusta tuonnissa euroalueelta samalla kun tuonti muista EU-maista kasvoi kaksi prosenttia. Tuonti Virosta supistui viidenneksen, ja myös tuonti Yhdysvalloista väheni. Sen sijaan tuonti Venäjältä ja Kiinasta lisääntyi edellisvuotista. Saksa oli jälleen tärkein tuontimaa 14,5 prosentin osuudella kokonaistuonnistamme.

Tullauksen tunnusluvut (kpl):	2000	2001	2002	Muutos 2001/2002
Vientitullaukset	788.072	862.769	885.741	2,7%
Viennin tariffinimikkeet	1.964.191	2.255.833	2.262.481	0,3%
Tuontitullaukset	582.052	573.768	566.199	-1,3%
Tuonnin tariffinimikemäärä	831.342	830.843	831.910	0,1%
Aloitettut passitukset	400.055	412.946	458.041	10,9%
Päätetyt passitukset	318.321	325.427	417.364	28,3%
Sisäkaupan tilastoilmoitukset vienti	131.210	130.399	127.751	-2,0%
Sisäkaupan tariffinimikemäärä vienti	695.983	708.508	773.702	9,2%
Sisäkaupan tilastoilmoitukset tuonti	398.145	388.660	373.841	-3,8%
Sisäkaupan tariffinimikemäärä tuonti	2.411.208	2.426.386	2.245.686	-7,4%

Taulukko2: Vienti- ja tuontitullaukset vuonna 2002

Kolmansien maiden vientitullausten ja tariffinimikkeiden määrä on hiukan kasvanut huolimatta viennin arvon lievistä laskusta, mutta tuontitullausten osalta suuntaus on yhdenmukainen tuonnin arvon muutoksen kanssa.

Sen sijaan EU:n sisäisen viennin ja tuonnin lukumäärien kehitys on selvästi arvopohjaisista luvuista poikkeavaa. Tuonnin tilastoilmoitusten ja tariffinimikkeiden määrä on laskenut selvästi enemmän kuin arvopohjainen tuonti ja puolestaan viennin tilastoilmoitusten määrä on linjassa viennin arvon kehityksen kanssa mutta viennin tariffinimikemäärä on päinvastaisesti kasvanut voimakkaasti. Nämä luvut viestivät edellisvuodesta jatkunutta tuonti- ja vientierien koon muuttumista johtuen oletettavasti kansainvälisen kaupan tilanteesta.

Passituksen, jossa tavaroita siirretään eri maiden välillä verottomina, volyymit ovat kasvaneet selvästi edellisvuoteen verrattuna. Valtaosa muutoksesta johtuu TIR-passitusten lukumäärän kasvusta itärajalla, missä selittävänä tekijänä on menettelytapojen muutos. Myös yhteisön sisäisten passitusten määrä on kasvanut selvästi.

1.3.2 VEROTUS JA VEROTUKSEN JÄLKITARKASTUS

Tullilaitoksen kantamat verot ja maksut olivat vuonna 2002 seuraavat:

Luvut tuhatta euroa	2000	2001	2002	Muutos 2001/2002
Tullilaitoksen veronkanto	8.523.146	8.466.298	8.554.917	1,0%
Tuonnin perusteella kannettavat verot	3.779.790	3.601.195	3.542.875	-1,6%
- Arvonlisävero	2.736.731	2.686.253	2.525.541	-6,0%
- Autovero	1.052.929	917.239	1.016.962	10,9%
- muut verotulot	-9.870	-2.296	372	-
Valmisteverot	4.449.200	4.572.367	4.729.408	3,4%
- Tupakkaverot	575.831	597.063	599.964	0,5%
- Alkoholijuomaverot	1.245.470	1.289.941	1.338.239	3,7%
- Virvoitusjuomaverot	31.852	33.051	34.800	5,3%
- Nestemäiset polttoaineet	2.162.539	2.192.088	2.244.049	2,4%
- Sähkö- ja eräät energialähteet	433.508	460.225	512.355	11,3%
Muut verot ja maksut ja sekalaiset tulot	57.363	56.543	75.298	33,2%
Muille viranomaisille tilittävä kanto	119.497	123.997	130.520	5,3%
EU:lle tilittävät omat varat netto	117.296	112.196	76.816	-31,5%

Taulukko 3: Kannetut verot ja maksut 2002

Tullilaitoksen veronkanto nousi hieman vuonna 2002 ollen 8,55 mrd euroa. Tuonnin perusteella kannettavista veroista autoverojen kanto oli 1,01 mrd euroa (+10,9 %) ja arvonlisäveron kanto 2,53 mrd euroa (-6,0 %). EU:n puolesta kannettavien pääasiassa kolmansien maiden tulleistä koostuvien perinteisten omien varojen määrä laski edelleen (-31,5 %), mikä johtuu osaltaan kantopalkkion nostamisesta kuluvana vuonna 25 prosenttiin. EU:n puolesta kannettavien tullien bruttomääräinen lasku oli -17,8 %.

Valmisteveroissa tupakkaverot kannettiin 600 milj euroa (+0,5 %), alkoholijuomaverot 1,34 mrd euroa (+3,7 %) ja virvoitusjuomaverot 34,8 milj euroa (+5,3 %). Nestemäisten polttoaineiden osalta kannettiin veroja 2,24 mrd euroa (+2,4 %), missä loppuvuoden öljyn hintojen nousu lisäsi litrapohjaisen veron tuottoa. Sähkön ja eräiden energialähteiden osalta kannettiin veroja 512 milj euroa (+11,3%), missä näkyi vuoden aikana tapahtunut energian hinnan nousu.

Muista veroista ja maksuista jäteverojen osuus oli 31,8 miljoonaa euroa (+1,6 %) ja öljyjättemaksun osuus 3,6 milj euroa (-4,6 %). EU:n puolesta kannettujen perinteisten omien varojen kantopalkkio oli 25,6 milj euroa. Julkisoikeudellisten suoritteiden kanto oli 5,35 milj euroa (+0,5 %) ja liiketaloudellisten suoritteiden 1,2 milj euroa (-8,1 %).

Muille viranomaiselle tilitettävä kanto koostui lähinnä Merenkulkulaitokselle tilitettävistä väylämaksuista 72,5 milj euroa (+ 6,4 %) ja Huoltovarmuuskeskukselle tilitettävästä huoltovarmuusmaksusta 49,5 milj euroa (2,0 %).

Jälkitarkastuksen keskeisimmät tunnusluvut ovat seuraavat:

	2000	2001	2002	Muutos 2001/2002
Verotuksen jälkitarkastus	422 kpl	402 kpl	389 kpl	-3 %
Tullauksien ja valmisteveron lisäkanto	10,1	14,3	10,1	-29,4 %

Taulukko 4: Jälkitarkastus

Jälkitarkastuksista kohdistui tullauksiin 137 kpl, valmisteverotukseen 116 kpl ja maataloustukiin 136 kpl. Lisäkannosta 6 miljoonaa euroa koostui valmisteveroista, joissa eniten merkittäviä virhetapauksia tuli esiin sähkö- ja polttoaineverotuksessa.

1.3.3 TULLIRIKOSTORJUNTA

tullirikostorjunta	2000	2001	2002	Muutos 2001/2002
Tullin tietoon tulleet rikokset	6.055 kpl	5.231kpl	6.359 kpl	21,6 %
Joista selvitetty %	87,8%	88,0%	ei vielä saatavilla	-
Tullirikostutkinnan vaikuttavuus	23,4 meur	14,96 meur	21,14 meur	41,3%
Takavarikoidut huumeet	620,4 kg	903,7 kg	1.368,4 kg	51,4%
Takavarikoidut savukkeet	71,7 milj.kpl	27,8 milj. kpl	21,8 milj. kpl	-21,6%
Takavarikoitu alkoholi	122.510 ltr	96.973 ltr	66.412 ltr	-31,5%

Taulukko 5: Tullirikokset ja niiden vaikuttavuus sekä takavarikkomääriä 2002

Tullin tietoon tulneiden rikosten määrä nousi 1.128 rikoksella (+21,6). Määrän nousu kohdistui Eteläisen- ja Itäisen tullipiirin alueille. Tietoon tulneiden rikosten lukumäärä nousi muiden rikosten paitsi veropetosten osalta, jotka olivat edellisen vuoden tasolla.

Huumeiden salakuljetustapausten kasvu (+16 %) jatkui edelleen viime vuosien tapaan ja näkyy myös takavarikoitujen kilomäärien kasvuna (+51,4 %). Kovien huumeiden takavarikkomäärät vähenivät kasvun kohdistuessa etenkin hasiksen ja marihuanan osalle. Huumausaineita takavarikoitiin kaikissa tullipiireissä mutta takavarikot keskittyivät kuitenkin edelleen Eteläiseen tullipiirin alueelle sen osuuden ollessa 89 %. Huumausainetta takavarikoidut määrät ovat seuraavat:

Takavarikoidut huumeet/kg	2000	2001	2002	Muutos 2001/2002
Ekstaasi	0,83	9,5	8,5	-11%
Hasis	92	210	248,24	18 %
Marihuana	1,37	0,5	17,55	3410 %
Amfetamiini	29,57	46,8	36,16	-23 %
Heroiini	0,91	1,41	0,31	-78 %
Kat	461,88	615,96	1 049,70	70 %

Taulukko 6: Takavarikoitujen huumeiden kilomäärien merkittävimmät muutokset 2002

Ilmitulleiden tupakan salakuljetustapausten määrässä tapahtui myös nousua, etenkin Itäisessä tullipiirissä, vaikkakin takavarikoitujen savukkeiden määrä laski edellisestä vuodesta (-21,6%).

Alkoholin takavarikkomäärä laski kuluneena vuonna (-31,5%). Rikosmäärien osalta ammattimaisien ja peruserikoksien osalta lukumäärät pysyivät edellisvuosien tasolla ja nousu (+ 40 %) tapahtui pääosin lievän tekemuodon osalta. Pirtun laitton tuonti on edelleen keskittynyt Viron ja Venäjän liikenteeseen, vaikkakin suurin pirtutakavarikko tehtiin EU:n sisäliikenteessä.

Tullirikostutkinnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus kasvoi merkittävästi ja oli yhteensä 21,14 miljoonaa euroa (+ 41,3 %). Syynä kasvuun on ollut osaltaan se, että aikaisempina vuosina aloitettujen

juttujen tutkinta on saatu kertomusvuonna päätökseen. Lisäksi varsinkin Eteläisen tullipiirin osalta on vaikuttavuuden kasvua lisänneet suuret huumausaine- ja dopingtakavarikat sekä Itäisessä tullipiirissä paljastuneet suuret savukejutut.

Tullirikostutkinnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus koostui seuraavasti:

- Takavarikoidun tavaran arvo oli 12,4 miljoonaa euroa (+8 %)
- Takavarikoimatta jääneen tavaran arvo oli 2,27 miljoonaa euroa (+155 %)
- Laittoman tavaran kuljettamisessa käytettyjen takavarikoitujen kuljetusvälineiden arvo oli 0,11 miljoonaa euroa (+ 144 %)
- Kantamatta jääneet maahantuontiverot olivat 6,36 miljoonaa euroa (+148%).

1.3.4. TULLILABORATORIO

Tullilaboratorion tekemät tutkimukset vuonna 2002 ovat seuraavat:

Tullilaboratorio	1999	2000	2001	2002	Muutos 2001/2002
Valvontatutkimukset	6.516	5.909	5.755	5.768	0,2%
Tutkimustoimeksiannot	5.162	5.023	4.724	4.430	-6,2%
Tullitekniset tutkimukset	4.629	4.690	4.883	4.931	1,0%

Taulukko 7:Tullilaboratorion tutkimukset

Kertomusvuonna **tuoteturvallisuusvalvontatutkimuksia** perustuen elintarvikelakiin ja tuoteturvallisuuslakiin tehtiin 5.768 erälle, joista määräysten vastaisia oli 703 erää (12,2%), mikä on hieman edellisvuotta vähemmän. Näistä elintarvikkeisiin kohdistui 3.067 erää, joista määräysten vastaisia oli 270 (8,8%) ja kulutustavaroihin 2.701 erää, joista määräysten vastaisia oli 433 erää (16,0%).

Tutkimustoimeksiantojen määrä pieneni viimevuodesta (-6,2%); yritysten toimeksiannot laskivat (-18,2) ollen 2.005 erää mutta samanaikaisesti muiden viranomaisten ja yhteisöjen toimeksiannot nousivat (+6,7 %) ollen 2.425 erää.

Tulliteknisten tutkimusten määrä kasvoi hieman kuluneena vuonna ollen 4.931. Maataloustutkimuksiin liittyviä tutkimuksia suoritettiin 1.422 kpl määrän hieman laskiessa edellisvuodesta, ja poikkeamia löytyi 7,2% vientitukien osalta ja muiden 2% muiden maataloustuotteiden osalta. Nestemäisten polttoaineiden laatututkimusten määrä kasvoi ja sitovan tariffitiedon antamiseen tarvittavien tutkimusten määrä laski.

Osana tullitekniisiä tutkimuksia Tullilaboratorio tutkii polttoaineita valvoakseen niiden laatua ja varmistaa, että niistä kannetaan oikea valmistevero. Ajoneuvoista otettujen näytteiden kautta pyritään estämään lievemmin verotettujen kevyen polttoöljyn ja petrolin väärinkäyttöä. Otetuista näytteistä epäily osoittautui oikeaksi yli 90 %:ssa tapauksista. Varastoista otettujen näytteiden avulla valvotaan tuotteen veroluokkaa ja jakeluketjusta otettujen liikennepolttoaineisiin ja polttoöljyihin kohdistuvien näytteiden kautta valvotaan niiden laatua ja rikkipitoisuutta.

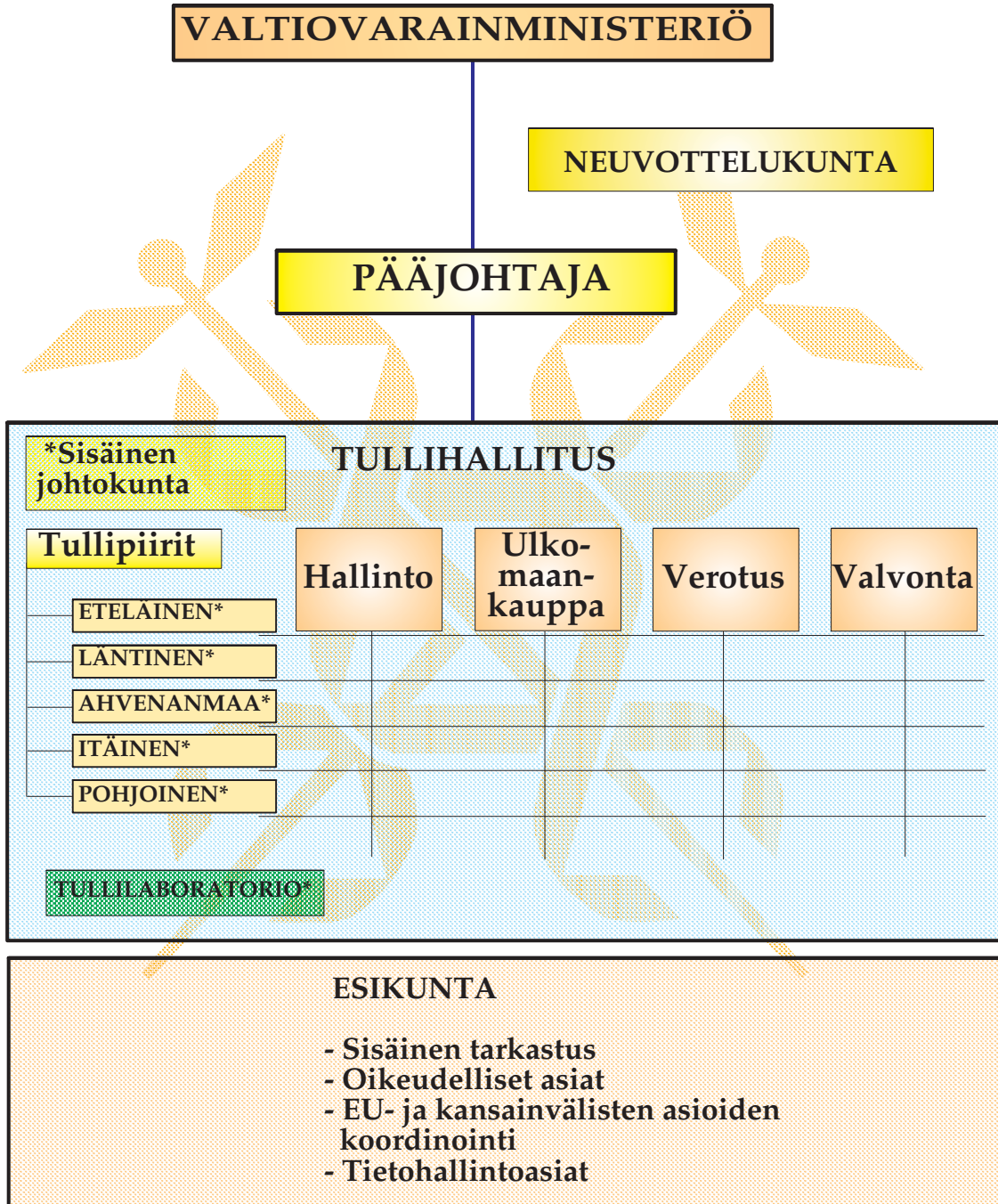
Tulliteknisissä tutkimuksissa rikostutkintänäytteiden määrä pysyi ennallaan 1.800 kpl. Huumausainenäytteiden osuus oli edellen korkea, noin 60 %, kaikista otetuista näytteistä. Otetuista huumausainenäytteistä 80 % tapauksista näyte todettiin huumausaineksi.

Liite 1: Tullilaitoksen organisaatio

TULLILAITOKSEN ORGANISAATIO

TULLI
· TULL ·
CUSTOMS

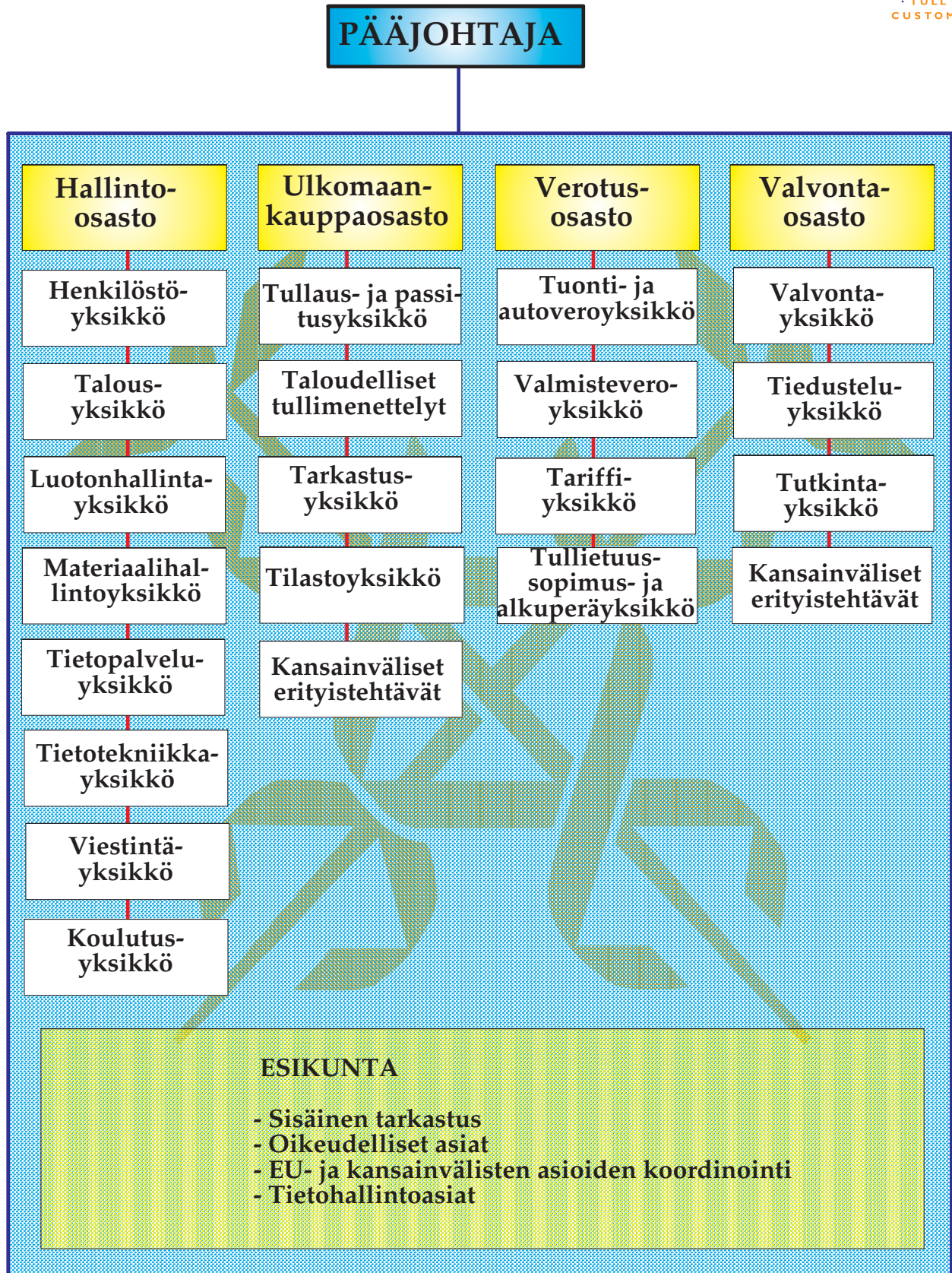

Liite 2: Tullihallituksen organisaatio

TULLIHALLITUKSEN ORGANISAATIO

TULLI
· TULL ·
CUSTOMS

2. TULOKSELLISUUDEN KUVAUS

2.1 VUODEN 2002 TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vuoden 2002 tulostavoitteiden saavuttamisen kuvaus on jäsennetty siten, että ensin on kerrottu valtiovarainministeriön ja Tullihallituksen välisessä tulostavoitesopimuksessa ollut tavoite sovittuine toimenpiteineen ja sen jälkeen kursivoituna tulostavoitteen toteutuminen.

Tavoite 1. Autoverotuksen turvaaminen muutostilanteissa

Autoverotuksen teknisen toimintaympäristön vanheneminen ja muuttuminen sekä mahdolliset lainsäädäntömuutokset edellyttävät koko autoverotusprosessin ja -järjestelmien uusimista viimeistään syksyllä 2003. Tavoitteena on noudattaa heti yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisun antamisen jälkeen siitä selkeästi ilmeneviä periaatteita käytettynä maahantuotujen ajoneuvojen ensiverotuksessa. Lisäksi verotus toimitetaan siten, että verotuksen oikeellisuus, yhdenmukaisuus ja tehokkuus eivät heikkene mahdollisessa lainmuutostilanteessa.

Sovitut toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

- 1) Luodaan välittömästi yleiseen kuluttajahintaan perustuvat vastaavuustaulukot sekä tehdään yhteisölainsäädännön mahdollisesti edellyttämät muutokset autovero-ohjelmien laskentaosiin siten, että ne ovat tarvittaessa otettavissa käyttöön välittömästi yhteisön tuomioistuimen ratkaisun jälkeen.
- 2) Hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä määritellään ja sovitaan Tullin tarvitsemat resurssit muutoksen toteuttamiseksi.
- 3) Tehdään lainmuutoksen edellyttämät muutokset ja aloitetaan kokonaan uuden autoverotusjärjestelmän kehittäminen.

Toteuma

Toimintamalli käytettyjen autojen verotuksen järjestämiseksi valmisteltiin yhdessä valtiovarainministeriön kanssa ennen EY-tuomioistuimen syyskuussa julkistettua päätöstä, jonka jälkeen sitä ryhdyttiin välittömästi soveltamaan. Myöhemmin KHO kuitenkin edellytti muutoksia verotukseen. Käytettyjen autojen verotukseen syntyi jonoja loppuvuodesta.

Esitys uudesta autoverolaista viipyi aivan loppuvuoteen, joten vuoden 2002 toisessa lisäbudjetissa haettiin määrärahoja vain vuodelle 2002, uuden autoverolain vaikutuksia ei siinä otettu huomioon. Myöskään autoverolakiesityksen vaatimia muutoksia järjestelmiin ja toimintamalleihin ei lakiesityksen viipymisen vuoksi voitu valmistella.

Tavoite 2. Valmisteverojärjestelmän käyttöönotto ja veroilmoitusmenettelyn kehittäminen

Uusi valmisteverojärjestelmä (VALVE) otetaan käyttöön asteittain vuoden alkupuolella. Vuoden 2002 aikana järjestelmää on tarkoitus kehittää edelleen niin, että vuodesta 2003 alkaen veroilmoitus- ja tukihakemuslomakkeet olisivat sähköisessä muodossa.

Sovitut toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Varmistetaan VALVE-järjestelmän ja sen tarvitsemien palveluiden toimivuus ja käyttöönotto suunnitellussa aikataulussa.

Toteuma

Uusi valmisteverotusjärjestelmä ei valmistunut eikä sitä otettu käyttöön vuonna 2002 sen siirtyessä vuodelle 2003. Vanhan VAX-pohjaisen valmisteverotusjärjestelmän käyttö on kuitenkin jatkunut normaalisti, joten verotuksessa ei ole aiheutunut häiriöitä.

Tavoite 3. Tulliselvitysjärjestelmien kokonaisuudistuksen jatkaminen

Tullilaitos jatkaa integroidun tulliselvitysjärjestelmän (ITU) kokonaisuudistusta. Vuoden 2002 aikana käyttöönotettava ITU tukeutuu uudistettaviin tuonti-ilmoitusten käsittely- ja veronkantojärjestelmiin sekä niiden käyttöä tukeviin uusittaviin rekistereihin. Lopullisessa muodossaan ITU

sisältää tuonnin ja viennin tulliselvitysjärjestelmät sekä yhteisön tietokoneistetun passitusjärjestelmän NCTS:n.

Sovitut toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

- 1) ITUun sisältyvän tuonnin tullausjärjestelmän määrittelyä ja ohjelmointia jatketaan. ITU otetaan pilotointikäyttöön vuoden 2002 keväällä yhteistyössä viiden sähköisiä tulli-ilmoituksia antavan asiakasryityksen kanssa. Pilotointiasiakkaiden asiakastestaukset aloitetaan talvella 2002.
- 2) Tuonnin ITU:n varsinainen tuotantoversio otetaan käyttöön syksyllä 2002, jolloin kaikki sähköisiä ilmoituksia antavat siirtyvät tämän järjestelmän käyttäjiksi. Muita ilmoitusmenettelyjä käyttävien asiakkaiden tulli-ilmoitukset joudutaan tallentamaan tuonnin ITU-järjestelmään.
- 3) Nykyinen tullausjärjestelmä pidetään toimintakuntoisena 1.2.2003 saakka, jolloin kaikki asiakkaat viimeistään antavat tulli-ilmoituksensa ITU-tuontitullausjärjestelmän edellyttämässä muodossa. Asiakastestauksin varmistetaan jokaisen asiakkaan valmiudet lähettää tulli-ilmoituksia tulle sähköisesti.
- 4) Uusien järjestelmien käyttöönotto edellyttää koulutusta ja ohjausta sekä tullilaitoksen henkilöstölle että asiakaskunnalle.
- 5) Viennin ITUn määrittelyprojekti aloitetaan vuoden 2002 alusta.
- 6) NCTS järjestelmän suunnittelua ja ohjelmointia jatketaan siten että se on otettavissa tuotantoon sovittuna ajankohtana 1.4.2003.

Toteuma

ITU-tuontitullausohjelmiston pilotointiversio otettiin käyttöön lokakuussa 2002. Pilotoinnin aloittamista on viivästyttänyt asiakkaiden ohjelmistojen sovelluskehityksessä ilmenneet odottamattomat vaikeudet sekä tullilaitoksen tietohallinnossa uutta ohjelmointiteknologiaa hallitsevan henkilöstön resurssien vähäisyys. Viimeksi mainitusta syystä tietohallinnon henkilöstön voimavarat on priorisoitu NCTS-järjestelmän kansalliseen toteuttamiseen EU:n määräämässä aikataulussa, mikä on edelleen viivästyttänyt varsinaisen EDI-tuotantoversion kehittämistä. Tuotantoversio, jonka toiminnallisuuksista on poistettu pilotoinnissa havaitut epäkohdat, saadaan laaditun aikataulun mukaan asiakastestaukseen syksyllä 2003 ja tuotantoon alkuvuodesta 2004.

Huolimatta ITU-järjestelmän käyttöönoton viivästyisestä sitä koskevan koulutuksen antaminen tullin henkilöstölle on aloitettu syksyllä 2002. Koulutuksessa on keskitytty erityisesti uuden järjestelmän käyttöönottoon liittyvään asiakkaiden neuvontaan ja ohjaukseen, jotta pilotointia viivästyttäneiltä asiakkaiden sovelluskehitystyön ongelmilta vältyttäisiin varsinaisen tuotantoversioiden käyttöönoton yhteydessä. Asiakaskoulutusta on järjestetty asiakastilaisuuksissa.

Viennin tullausjärjestelmän uudistukseen sitoutuu ITU- ja NCTS - järjestelmien teknisestä kehittämisestä vapautuvaa tietohallinnon henkilöstöä. Koska mainittujen järjestelmien valmistuminen on edellä mainituista syistä viivästynyt, viennin tullausjärjestelmän kehittämishanketta ei ole ollut tarkoituksenmukaista vielä vuonna 2002 aloittaa.

NCTS -järjestelmän kehittäminen, ohjelmistotestaus ja asiakaskoulutus on edennyt aikataulussaan siten, että järjestelmän käyttöönotto käynnistyy suunnitellusti 1.4.2003.

Nykyinen VAX:lla toimiva tullausjärjestelmä on pidetty toimintakuntoisena, eikä ITU-järjestelmän käyttöönoton viivästyisestä edellä mainitulla tavalla ainakaan toistaiseksi ole nähtävissä merkittävää riskiä veronkannon häiriöttömälle toimittamiselle. Asiakastytyväisyystutkimus suoritetaan vuonna 2003.

Tavoite 4. Tehokas ja oikea tulliselvitys

Tavoitteena on, että tulliviranomaiset selvittävät ulkomaankaupan yhä lisääntyvät ja nopeutuvat tavaravirrat sujuvasti ja asiakaskuntaa tyydyttävästi. Samalla valmistellaan toimenpiteitä, joilla tulliselvityksiä ja muita tullitoimenpiteitä kyetään entisestään parantamaan ja nopeuttamaan lähivuosina.

Sovitut toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

- 1) Ryhdytään soveltamaan kehitteillä olevaa asiakashallintastrategiaa.
- 2) Luodaan menettelyt, joilla asiakkaan prosessien toimivuus voidaan selvittää asiakaskohtaisesti ja ryhdytään käyttämään näin hankittua tietoa asiakassuhteiden arvioinnissa ja hallinnassa.

Toteuma

Tullihallituksen tietohallinnon johtoryhmän päätöksen mukaisesti asiakashallintahankkeen aloittaminen lykättiin keskeisten tietojärjestelmien (mm. tuonnin ITU-järjestelmän) käynnistymiseen saakka. Asiakashallintahankkeeseen on varattu henkilöstöresursseja vuodelle 2003.

Asiakasstrategiaa ja asiakassegmentoinnin vaihtoehtoja on edellisestä huolimatta suunniteltu Tullihallituksessa. Tullipiireissä on tallennettu asiakaskohtaisia tietoja (yritystiedot, lupatiedot ja kontrollitulokset) olemassa olevaan ASHA -tiedonhallintajärjestelmään.

Tullipiireissä asiakaskonsultointi suuryritysten tullimenettelyjen yksinkertaistamisen hyödyntämiseksi on jatkunut ja vakiintunut osaksi normaalia vuosisuunnitelmaan perustuvaa toimintaa.

Koska asiakashallintahanketta on lykätty, myös suunniteltua kohdennettua asiakkaiden prosessien toimivuuden selvitystä ei ole aloitettu. Vuoden 2001-2002 vaihteessa 500 suurimmalle yritykselle ja huolitsijalle toteutetun valtakunnallisen asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset on analysoitu ja asiakaslähtöisyyden kannalta keskeiset parantamiskohteet tunnistettu. Palautetta hyödynnetään asiakasstrategian laatimisessa.

Tavoite 5. Huumausaine- ja talousrikollisuuden torjuminen

Tullilaitoksen huumausainestrategiaa ryhdytään toteuttamaan ja valvontaresursseja pyritään kohdentamaan laadittavien priorisointien mukaisesti huumausaine- ja talousrikollisuuden torjuntaan sekä tehostetaan tässä tarkoituksessa myös yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa; pääpaino on kuitenkin huumausainerikosten ehkäisemisessä ja selvittämisessä.

Sovitut toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

- 1) Toteutetaan tullilaitoksen vuoden 2001 lopulla valmistuvaa huumausainestrategiaa, jonka valmistelussa on otettu huomioon valtioneuvoston periaatepäätös huumausainepolitiikasta, valtioneuvoston päätös huumausainepolitiikan tehostamisesta sekä PTR-huumausainestrategia. Henkilöstö- ja muiden voimavarojen sijoittamisesta valmistellaan edellä mainittujen strategioiden mukaiset painotukset.
- 2) Tullirikostorjunnassa kehitetään viranomaisyhteistyötä talousrikollisuuden vastustamista koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti ja valmistellaan vuosille 2002 - 2005 tehtävä uusi periaatepäätös tullilaitoksen osalta.

Toteuma

1) Huumausainerikollisuuden torjunta:

Tullin ensimmäinen huumausainestrategia vuosille 2002 - 2005 hyväksyttiin vuodenvaihteessa 2001-2002 Tullihallituksen johtoryhmässä. Strategiaan liittyy yksityiskohtainen, aikataulutettu toimintasuunnitelma, jossa yksilöidään lukuisia huumerikollisuuden torjunnan tehostamisen kannalta keskeisiä kehittämisalueita ja esitetyistä kehittämishankkeista vastuullisia tahoja. Toimintasuunnitelmaan on sisällytetty myös erityinen suunnitelma tullirikostorjunnan henkilöstö- ja välineistöresurssien lisäämiseksi kyseisinä vuosina. Vuonna 2002 aloitettiin strategiaan sisältyvien toimenpiteiden toteuttaminen aikataulutetun toimintasuunnitelman mukaisesti.

PTR-viranomaiset jatkoivat vuoden 2001 alussa vahvistetun yhteisen PTR-huumausainestrategian ja siihen liittyvän toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa. Strategian kautta on saavutettu viranomaisten huumerikostorjuntatyön tarkoituksenmukaisempaa, taloudellisempaa ja joustavampaa toteuttamista. Strategian nojalla PTR-viranomaiset ovat tiivistäneet yhteistyötä teknisen välineistön yhteishankinnassa ja -käytössä sekä koulutussektorilla (erityinen PTR-

koulutustyöryhmä). Strategiaan perustuen on lisäksi aloitettu suunnittelu- ja toteutustyöt yhteisen rikostorjunnallisen tietojärjestelmän muodostamisesta (ns. VYYHTI-järjestelmä).

Vakavan tullirikollisuuden (myös huumausainerikollisuuden) torjunnassa on keskitytty aiempaa enemmän kokonaisten rikollisorganisaatioiden paljastamiseen ns. maalitoiminnan avulla. Maalitoiminnassa Tulli määrittelee yhteistyössä poliisin kanssa keskeisimmät rikollisryhmät, joiden tekemien rikosten selvittämiseen voimavaroja tulee suunnata rikostorjunnan tarkoituksenmukaisuuden ja tehokkuuden varmistamiseksi. Maalitoiminnassa Tulli pyrkii rikostorjunnan kokonaisvaikuttavuuden lisäämiseen omien toimivaltuuksiensa ja resurssiensa puitteissa.

Huumausainerikosten määrä kasvoi edelleen (16,4%) edellisvuoteen verrattuna kasvun kohdistuessa pääasiassa perusrikoksiin. Ilmi tulleista tapauksista 60 % kohdistui Eteläisen tullipiirin alueelle.

	2000	2001	2002	muutos 2001/2002
Tietoon tulleet				
-törkeä huumerikos	105	95	65	-31,5%
-perusrikos	637	563	655	16,3%
-huumausaineen käyttörikos	-	22	72	227,2%
Yhteensä	742	680	792	16,4%
Selvitetyt	369	436	ei saatavilla	-%
Selvitetyt (%)	49,7%	64,1%	-%	

Taulukko 8: Tietoon tulleet ja selvitetty huumausainerikokset (kpl)

Tulli takavarikoi vuonna 2002 huumausaineita 1368,4 kiloa, kasvun ollessa 51,4 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2002 takavarikoitiin useita kiloja ja jopa kymmeniä kiloja käsittäviä huumausaine-eriä, suurimpana noin 76 kiloa hasista. Huumausaineita takavarikoitiin kaikissa tullipiireissä.. Eri huumausaineiden takavarikoiden osalta Khat-huumeen kilomäärässä tapahtui 70 % nousu.

Viron liikenteessä takavarikoitiin huumeita 50,93 kiloa, josta ekstaasia takavarikoitiin 26 933 tablettia, amfetamiinia 18,8 kiloa ja heroïinia 0,29 kiloa. Venäjän liikenteessä ei tehty merkittäviä takavarikoita. Khat-huume salakuljetetaan Suomeen edelleen pääasiassa Englannista sekä myös Hollannista lento- ja laivamatkustajien tuomana sekä lentorahtilähetyksinä. Hanko, Saksan lauttaliikenteestä johtuen, on noussut merkittävään asemaan huumeiden maahantuonnin osalta. Myös Turku, Virosta Ruotsin kautta tuotavien huumeiden osalta, on tullut entistä tärkeämpään asemaan.

	2000	2001	2002	muutos 2001/2002
Yhteismäärä	620,4	903,7	1368,4	51,4%
Amfetamiini	29,57	46,08	36,16	-23 %
Ekstaasi	2766 tabl	31666 tabl	28178 tabl	-11%
Khat	461,88	615,96	1049,7	70 %
Hasis	92,37	210,4	248,24	18 %
Marihuana	1,37	0,5	17,55	3410 %
Heroïini	0,91	1,41	0,31	-78 %

Taulukko 9: Huumausaineiden takavarikkomäärät

2) Talousrikollisuuden torjunta:

Vuoden 2001 aikana hyväksyttiin kolmas valtioneuvoston periaateohjelma talousrikollisuuden torjumiseksi. Erityisesti VIRKE -yhteistyön (Viranomaisyhteistyön kehittämisprojekti) ja muiden projekti- ja työryhmien ansiosta valtioneuvoston periaatepäätöksen suuntaviivojen mukainen viranomaisyhteistyö on selkeästi kehittynyt systemaattisempaan ja organisoidumpaan suuntaan.

Tullin talousrikostorjunnan nykytilan, resurssien ja ongelmien selvittämiseksi ja arvioimiseksi aloitettiin Tullissa selvitystyö, joka valmistuu vuoden 2003 alkupuolella.

Lisäksi aloitettiin tutkimustyö, jonka tarkoituksena on selvittää Viron EU-jäsenyyden vaikutuksia valmisteverojen alaisten tuotteiden laittomaan kauppaan.

Yksittäisenä operaationa voidaan mainita yhdessä Viron ja Venäjän tullien kanssa järjestetty talousrikollisuuteen keskittyvän kolmikantaoperaatio Aurora. Auroran tarkoituksena oli tullivalvontayhteistyön tehostaminen ja kehittäminen maiden välillä sekä kahdenvälisten sopimusjärjestelyjen testaaminen. Operaation tuloksena onnistuttiin muun muassa paljastamaan laajamittainen elektoniikan salakuljetuskanava maiden välillä.

Tullin tietoon tuli vuoden 2002 aikana 293 talousrikoksiksi luokiteltua rikosta (+35,6%). Tietoon tulleista talousrikoksista selvitettiin 224 rikosta (+39,1%). Talousrikosten selvitysprosentti (76,4 %) nousi hieman (1,9%) edellisvuodesta kuten myös talousrikostutkinnan vaikuttavuus (+11,6%). Talousrikoksiksi luokitellut rikokset olivat edelleen pääasiassa immateriaalirikoksia ja törkeinä veropetoksina ja veropetoksina käsiteltäviä savukkeiden laittomia tuonteja sekä suurimpia pirtujuttuja.

	2000	2001	2002	muutos 2001/2002
Rikoksia, kpl	330	216	293	35,6%
Selvitetty, kpl	285	161	224	39,1%
Selvitys -%	86,3%	74,5%	76,4%	2,5%
Laiton hyöty (milj.euroa)	26,2	3,16	5,65	78,7%
Takaisin saadun omaisuuden arvo (milj.euroa)	22,2	1,97	3,10	57,3%

Taulukko 10: Talousrikokset

D. Johtaminen ja henkilöstö

Tavoite 6. Johtamisen ja hallinnon järjestelmien kehittäminen

Tullilaitoksen tärkein voimavara on riittävä, osaava henkilöstö. Tämän vuoksi on turvattava laitoksen mahdollisuudet hankkia riittävästi sopivan peruskoulutuksen saanutta henkilöstöä lähivuosina eläkkeelle siirtyvien tilalle. Samoin on varmistettava sellaiset toiminnan ohjausvälineet, joilla tullilaitoksen toimintaa sekä sen henkilö- ja muita voimavaroja voidaan ohjata suunnitelmallisesti.

Sovitut toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

- 1) Varmistetaan tullilaitoksen kilpailukyky työnantajana ja turvataan osaavan ammattitaitoisen työvoiman saanti
- 2) Tulostittareiden kehittämistä jatketaan ja johdon seurantajärjestelmä toteutetaan valtiovarainministeriön tulosohjauksen kehittämis- ja henkilöstövoimavarojen mitoittamishankkeiden mukaisesti. Muutoinkin tullilaitoksen johtamisjärjestelmää kehitetään valtiovarainministeriön tulosohjausperiaatteiden ja Euroopan laatupalkintoperusteiden mukaisesti

Toteuma

1) Henkilöstöstrategian toteuttaminen

Tarkasteluvuoden alussa valmistunutta henkilöstöohjelmaa, joka sisältää henkilöstöstrategian mukaiset tavoitteet, keinot ja menettelyt henkilöstöasioiden hoidossa, johtamisessa ja työyhteisön kehittämisessä on viety määrätietoisesti käytäntöön. Samalla on jatkettu esimiesten henkilöjohtamisvalmiuksien parantamista koulutusohjelman mukaisella kolmella kahden päivän mittaisella koulutuksella. Lisäksi Tulli on osallistunut valtakunnalliseen työhyvinvoinnin parantamishankkeeseen Kaikuun, jossa on valmennettu ns. Kaiku-kehittäjiä kouluttamaan esimiehiä huomioimaan paremmin työhyvinvointiin liittyviä seikkoja.

Työtyytyväisyyskyselynä toteutettiin keväällä 2002 Terve organisaatio-kysely, jossa oli mukana laitoksen omina lisäkysymyksinä työn ulkoiset puitteet ja organisaation arvot. Tulokset muistuttivat sekä viiteaineistoa että vuoden 2000 kyselyn tuloksia. Suhteellisesti vahvimpia alueita olivat

esimiestoiminnot, joihin on systemaattisesti panostettu koulutuksella. Kehittämistarvetta koettiin mm. toiminnan jatkuvassa parantamisessa, vaikutusmahdollisuuksissa sekä työn kehittävyudessa.

Lähtövaihtuvuus

Lähtövaihtuvuus laski aikaisempien vuosien suuntauksen mukaisesti ja oli -1,06 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Lähtövaihtuvuus yksityiselle sektorille on pienentynyt edelleen voimakkaasti verrattuna vuoteen 2001. Oletettavaa on, että uuden palkkausjärjestelmä ja Tullin imago nykyaikaisena houkuttelevana ja kilpailukykyisenä työnantajana on tukenut henkilöstön pysymistä Tullin palveluksessa.

Lähtövaihtuvuus varsinkin varhennetuissa eläkemuo-doissa on kasvanut. Suuntaus vastaa Tullin henkilöstön ikärakennetta ja yleistä yhteiskunnallista kehitystä. Erilaisin TYKY-toimenpitein pyritään hillitsemään eläköitymistä, joka tapahtuu ennen vanhuuseläkeiän saavuttamista. TYKY-toimenpiteenä voidaan pitää myös osa-aika-eläkemuo-toa.

Lähtövaihtuvuus	2000	2001	2002	% hlö:stä	Muutos-%
Toinen virasto tai laitos	14	8	13	0,52	62,50
Kunta	2	2	3	0,12	50,00
Yksityinen sektori	22	8	6	0,24	-25,00
Vanhuuseläke	38	28	25	0,99	-10,71
Varhennettu vanhuuseläke	8	4	10	0,40	150,00
Työkyvyttömyys-, yks. varhaiseläke	15	18	24	0,95	33,33
Tuntematon	46	44	15	0,59	-65,91
Muu syy (sis v. -98 alk. kausiapul., työll.)	94	76	90	3,57	18,42
Yhteensä	239	188	186	7,37	-1,06

Taulukko11: Lähtövaihtuvuus

2) Tulosohjauksen ja -mittareiden kehittäminen:

Tulosohjauksen ja mittareiden kehittäminen ei ole edennyt vuonna 2002 johtuen siihen tarkoitettujen henkilöresurssien sitoutumisesta tullilaitoksessa meneillään oleviin tietojärjestelmähankkeisiin. Sen sijaan EFQM-laaturaportointikriteeristön mukainen kehittämistyö on jatkunut vuonna 2002 mm. koulutuksen kautta, millä on luotu edellytyksiä menettelyn soveltamiseksi tullilaitoksessa.

Tavoite 7. Toiminnan taloudellisuus

Työn tuottavuus laskee 1,4 prosenttia, koska tullilaitoksessa meneillään olevat suuret atk-hankkeet, joihin liittyvä kehitystyö ei kohdistu tuottavuusmallin mukaisiin suoritteisiin, sitovat asiantuntijahenkilöstöä arviolta yli 100 htv.

Menoperusteisesti laskettu taloudellisuus heikkenee 6,6 prosenttia, koska kaikki vuosittaiset investoinnit - jotka ovat poikkeuksellisen suuret vuonna 2002 - on kohdistettu hankintavuodelle.

Liiketaloudellisten suoritteiden kannattavuustavoite on 3,8 prosenttia.

Toteuma

Tullilaitoksen työaika- ja suoriteseurantamalliin perustuva tuottavuuslaskelma osoittaa tuottavuus kasvaneen 3,4% vuonna 2002. Tuottavuuden kasvu on johtunut keskeisiltä osin yhteiskunnan suojaamisen tehtäväalueella tapahtuneesta suoritelmäärän kasvusta. Samaan malliin perustuen laskettu taloudellisuus on heikentynyt 3,6%, missä keskeisenä selittävänä tekijänä on tullilaitoksessa meneillään oleviin hankkeisiin sitoutunut resurssimäärä.

Liiketaloudellisten suoritteiden kannattavuus on ollut 4,3% vuonna 2002.

2.2 TULOSTA VOITESOPIMUKSEN VOIMAVARATOTEUMA

TULLILAITOS	2000	2001	2002
Momentti: 28.40.21	TP	TP	TP
MENOT (1 000 eur)			
Palkkaukset	76.609,601	79.788,334	88.897,855
Muut kulutusmenot	19.401,150	21.078,972	22.966,009
Investoinnit	3.123,754	3.114,737	3.160,851
Yhteensä	99.134,505	103.982,043	115.024,715
- Tieliikennelaitoksen-henkilösiirtojen menot sisältyvät ylläoleviin			
TOIMINTAMENOMOMENTILLE NETTOUUTETTAVAT TULOT (1 000 eur)			
EU-tuki	496,995	224,984	802,775
Huumekoiratoiminta		98,030	104,159
Yhteensä	496,995	323,014	906,934
Nettomenot	98.637,510	103.659,029	114.117,781
Talousarviokehys	93.543,602	100.791,661	111.227,000
Määrärahansiirto UM	-121,768	-173,805	76,500
Huumevalvonta		504,564	
Lisätalousarvio	3.002,827	3.264,023	1.007,000
Määrärahakehys	96.424,661	104.386,443	112.310,500
Tieliikelaitoksen määrärahan käyttöoikeus		237,623	1.087,400
YM momentin käyttöoikeus			277,000
Talousarviokehys (sisältää sis.määrärahansiirrot ja käyttöoikeudet)	96.424,661	104.624,066	113.674,900
Siirtomäärärahakannan muutos	7.537,342	8.199,405	9.050,834
[(Säästö(+)/säästön käyttö (-)] /TA-kehys	-2.212,849	965,037	-442,881
Siirtomäärärahakanta 31.12.	2.349,000	2.454,903	2.012,022
Henkilöstömäärä (HTV)	2.349	2.363	2.428

2.4. MAKSULLISTEN SUORITTEIDEN KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA

Luvut 1000 euroa	TP 2000	TP 2001	TP 2002
JULKISOIKEUDELLISET SUORITTEET			
TUOTOT	5.396	5.323	5.346
KUSTANNUKSET			
ERILLISKUSTANNUKSET			
- Aineet ja tarvikkeet ja tavarat	40	43	47
- Henkilöstökustannukset	3.501	3.368	3.000
- Vuokrat	273	263	233
- Palvelujen ostot	50	58	56
- Muut erilliskustannukset	678	591	509
Erilliskustannukset yhteensä	4.542	4.323	3.845
KÄYTTÖJÄÄMÄ	854	999	1.502
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista:			
- Tukitoimintojen kustannukset	1.117	1.092	949
- Poistot	230	216	202
- Korot	35	43	38
Osuus yhteiskustannuksista	1.382	1.351	1.189
KOKONAISKUSTANNUKSET	5.924	5.674	5.034
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / (ALIJÄÄMÄ)	-528	-352	313
Kate (ylijäämä/kustannuksiin) %	-8,9	-6,2	6,2
LIKETA LOUDELLISET SUORITTEET			
TUOTOT	1.127	1.304	1.188
KUSTANNUKSET			
ERILLISKUSTANNUKSET			
- Aineet ja tarvikkeet ja tavarat	28	39	40
- Henkilöstökustannukset	413	589	550
- Vuokrat	73	101	92
- Palvelujen ostot	32	56	45
- Muut erilliskustannukset	291	121	68
Erilliskustannukset yhteensä	837	906	795
KÄYTTÖJÄÄMÄ	290	399	393
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista:			
- Tukitoimintojen kustannukset	168	231	224
- Poistot	76	112	101
- Korot	13	23	19
Osuus yhteiskustannuksista	256	367	344
KOKONAISKUSTANNUKSET	1.093	1.271	1.140
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / (ALIJÄÄMÄ)	34	33	49
Kate (ylijäämä/kustannuksiin) %	3,1	2,6	4,3
MAKSULLISET SUORITTEET YHTEENSÄ			
TUOTOT	6.523	6.627	6.535
KUSTANNUKSET			
ERILLISKUSTANNUKSET			
- Aineet ja tarvikkeet ja tavarat	68	82	87
- Henkilöstökustannukset	3.914	3.957	3.550
- Vuokrat	346	365	325
- Palvelujen ostot	83	114	101
- Muut erilliskustannukset	968	712	576
Erilliskustannukset yhteensä	5.379	5.229	4.640
KÄYTTÖJÄÄMÄ	1.144	1.398	1.895
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista:			
- Tukitoimintojen kustannukset	1.285	1.324	1.173
- Poistot	305	328	303
- Korot	48	66	57
Osuus yhteiskustannuksista	1.638	1.718	1.533
KOKONAISKUSTANNUKSET	7.017	6.947	6.173
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / (ALIJÄÄMÄ)	-494	-320	362
Kate (ylijäämä/kustannuksiin) %	-7,0	4,6	5,9

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA NIIDEN LIITTEENÄ ANNETTAVAT TIEDOT SEKÄ TILINPÄÄTÖKSEN LASKELMIEN TARKASTELU

3.1 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TILIVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA

TULLIHALLITUS

	1.1.2002-31.12.2002	1.1.2001-31.12.2001
TOIMINNAN TUOTOT:		
Maksullisen toiminnan tuotot	6.545.659,14	6.626.819,41
Vuokrat ja käyttökorvaukset	11.008,74	10.318,93
Muut toiminnan tuotot	28.294.238,39	13.933.970,84
Toiminnan tuotot	34.850.906,27	20.571.109,18
TOIMINNAN KULUT:		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-2.482.921,72	-2.380.624,28
Henkilöstökulut	-90.130.553,30	-80.740.837,06
Vuokrat	-7.986.492,84	-7.809.080,84
Palvelujen ostot	-10.603.401,39	-9.239.891,40
Muut kulut	-2.411.326,86	-2.344.084,41
Valmistus omaan käyttöön	2.699.707,59	2.149.113,83
Poistot	-4.858.833,24	-4.739.448,66
Toiminnan kulut	-115.773.821,76	-105.104.852,82
JÄÄMÄ I	-80.922.915,49	-84.533.743,64
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Rahoitustuotot	6.337,80	6.557,00
Rahoituskulut	-6.099,11	-3.200,74
Rahoitustuotot ja -kulut	238,69	3.356,27
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT:		
Satunnaiset tuotot	133.540,09	143.968,98
Satunnaiset kulut	-245.892,95	-158.157,28
Satunnaiset tuotot ja kulut	-112.352,86	-14.188,31
JÄÄMÄ II	-81.035.029,66	-84.544.575,68
Siirtotalouden tuotot ja kulut	0,00	0,00
Siirtotalouden kulut	0,00	0,00
Siirtotalouden tuotot ja kulut	0,00	0,00
JÄÄMÄ III	-81.035.029,66	-84.544.575,68
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA:		
Verot ja veronluonteiset maksut	8.304.452.480,35	8.206.939.517,95
Muut pakolliset maksut	5.920.595,04	1.891.807,92
Perityt arvonlisäverot	168.193,43	226.154,98
Suoritettavat arvonlisäverot	-5.001.308,91	-4.581.752,61
Tuotot veroista ja maksuista	8.305.539.959,91	8.204.475.728,23
TILIKAUDEN TUOTTOJÄÄMÄ	8.224.504.930,25	8.119.931.152,54

TILIVIRASTON TASE

TULLIHALLITUS

VASTAAVAA	31.12.2002	31.12.2001
KANSALLISOMAISUUS		
Muu kansallisomaisuus	0,00	0,00
Kansallisomaisuus	0,00	0,00
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET:		
Aineettomat oikeudet	372.155,58	478.308,05
Muut pitkävaikutteiset menot	209.941,01	290.255,42
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	4.848.989,01	2.180.063,22
Aineettomat hyödykkeet	5.431.085,60	2.948.626,69
AINEELLISET HYÖDYKKEET:		
Rakennukset	2.760.204,63	2.917.640,89
Rakennelmat	63.532,26	58.539,15
Koneet ja laitteet	9.611.470,04	10.786.943,16
Kalusteet	1.056.583,74	1.118.149,27
Muut aineelliset hyödykkeet	18.465,51	20.835,96
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	120.184,60	
Aineelliset hyödykkeet	13.630.440,78	14.902.108,43
KÄYTTÖMAISUUS ARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET:		
Käyttöomaisuusarvopaperit	27.792,16	27.792,21
Käyttöm. arvopap. ja muut sij.	27.792,16	27.792,21
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIK. SIOITUKSET	19.089.318,54	17.878.527,33
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS		
LYHYTAIKAISET SAAMISET:		
Myyntisaamiset	609.276,87	487.347,77
Siirtosaamiset	514.146,39	420.279,38
Muut lyhytaikaiset saamiset	12.708.806,06	12.969.001,69
Ennakkomaksut	63.307,24	13.226,55
Lyhytaikaiset saamiset	13.895.536,56	13.889.855,39
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT:		
Kassatilit	306.302,02	311.613,19
Tiliviraston tulotilit	-97,66	
Muut pankkitilit	3.903,88	1.771,83
Rahat, pankkisaamiset, rahoitusvarat	310.108,24	313.385,02
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS	14.205.644,80	14.203.240,41
VASTAAVAA YHTEENSÄ	33.294.963,34	32.081.767,74

TILIVIRASTON TASE

TULLIHALLITUS

VASTATTAVAA	31.12.2002	31.12.2001
OMA PÄÄOMA		
VALTION PÄÄOMA:		
Valtion pääoma 1.1.1998	-29.868.269,86	-29.868.269,86
Edellisien tilikausien pääoman muutos	5.756.672,30	3.953.488,57
Pääoman siirrot	-8.220.126.390,97	-8.118.127.968,79
Tilikauden tuotto-/kulu jäämä	8.224.504.930,25	8.119.931.152,54
Valtion pääoma	-19.733.058,28	-24.111.597,54
OMA PÄÄOMA	-19.733.058,28	-24.111.597,54
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN:		
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	1.034.283,13	571.721,39
Saadut ennakot	41.822,54	126.809,03
Ostovelat	2.106.147,26	2.857.988,72
Tilivirastojen väliset tilitykset	2.098.617,08	1.722.215,94
Edelleen tilitettävät erät	26.262.819,80	25.932.207,40
Siirtovelat	11.217.869,48	10.480.870,71
Muut lyhytaikaiset velat	10.266.462,33	14.501.552,09
Lyhytaikainen	53.028.021,62	56.193.365,28
VIERAS PÄÄOMA	53.028.021,62	56.193.365,28
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	33.294.963,34	32.081.767,74

Talousarvion toteutumalaskelma 1.1.-31.12.2002

<i>Tuloarviotilit</i>		Tilinpäätös 2001	Talousarvio 2002	Tilinpäätös 2002	Tilinpäätös/ talousarvio
11.04.01	Arvonlisävero	2.686.252.772,31	2.525.540.512,32	2.525.540.512,32	
11.08.01	Tupakkavero	597.062.923,64	604.000.000,00	599.964.325,56	-4.035.674,44
11.08.04	Alkoholijuomavero	1.289.940.638,41	1.320.000.000,00	1.338.238.877,98	18.238.877,98
11.08.05	Virvoitusjuomavero	33.050.610,94	32.800.000,00	34.800.434,77	2.000.434,77
11.08.07	Energiaverot	2.652.312.991,68	2.665.000.000,00	2.756.404.368,17	91.404.368,17
11.10.03	Autovero	917.238.872,91	1.016.961.888,65	1.016.961.888,65	
11.10.04	Moottoriajoneuvovero	1.881,85		2.055,60	2.055,60
11.10.08	Jätevero	31.337.287,26	34.000.000,00	31.838.933,83	-2.161.066,17
11.19.08	Öljyjättemaksu	3.115.380,28	3.363.000,00	3.642.154,38	279.154,38
11.19.09	Muut verotulot	-2.296.216,61		372.488,75	372.488,75
12.28.49	Tullilaitoksen tulot	7.988.765,56	7.983.000,00	8.969.028,24	986.028,24
12.28.90	EU:n varojen kantopalkkiot	12.466.191,37	43.200.000,00	25.617.639,10	-17.582.360,90
12.39.01	Sakkorahat	17.384,59		11.280,72	11.280,72
12.39.02	Veronlisäykset ja viivekorot	1.310.622,35		5.063.173,29	5.063.173,29
12.39.04	Siirrettyjen erien peruutus	166.958,14		21.172,67	21.172,67
12.39.10	Muut sekalaiset tulot	471,99		700,54	700,54
13.03.01	Osinkotulot	712,28		703,00	703,00
Tuloarviotilit yhteensä		8.229.968.248,95	8.252.848.400,97	8.347.449.737,57	94.601.336,60

<i>Menoarviotilit</i>		Tilinpäätös 2001	Talousarvio 2002	Tilinpäätös 2002	Tilinpäätös/ talousarvio
24.50.66	Yhteistyö Keski- ja Itä-Eur.	151.369,13	150.000,00	150.000,00	
24.99.23	UM/Erityisasiantuntijat		76.500,00	76.500,00	
28.01.62	EU:n rakennerahastot		162.492,00	162.492,00	
28.40.21	Toimintamenot	104.386.442,03	112.234.000,00	112.234.000,00	
28.80.24	Varhaiskuntoutus	32.422,60	22.584,69	22.477,70	106,99
28.81.01	EU-kansall.asiantunt.palk.	36.878,46	53.600,00	53.576,42	23,58
28.81.23.08	Arvonlisäveromenot/VM	4.533.535,67	4.913.130,84	4.913.130,84	
28.81.23.11	Arvonlisäveromenot/Liik.m.		4.776,43	4.776,43	
28.81.23.15	Arvonlisäveromenot/YM		24.801,07	24.801,07	
28.81.24.2.	Lähialueyht.työn alv-menot	4.355,56	3.434,66	3.434,66	
28.81.95	Lakiin tai aset.perus.menot		17.000,00	158.662,55	-141.662,55
28.99.63.2.	Verosta vap.johd.tak.maks.	956.309,99	3.300.000,00	3.213.438,60	86.561,40
31.24.21.2	Tiehallinto	306.594,82	1.115.100,00	1.115.100,00	
34.06.02.1.	Palkat valtion työtehtävät	123.408,48	143.440,25	134.670,86	8.769,39
34.06.02.2	Muut menot valtion työteht.	50,46			
35.99.26.1.	Ympäristöministeriö	252.281,89	286.000,00	286.000,00	
Menoarviotilit yhteensä		110.783.649,09	122.506.859,94	122.553.061,13	-46.201,19
Tilikauden ylijäämä		8.119.184.599,86		8.224.896.676,44	

3.2 TILINPÄÄTÖKSEN LIITTEENÄ ANNETTAVAT TIEDOT

Liite 1: Selvitys suunnitelman mukaisten poistojenperusteista ja niiden muutoksista

Tullilaitoksen suunnitelman mukaiset poistot on laskettu yhdenmukaisin periaattein taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet eivät ole muuttuneet varainhoitovuoden aikana.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

	Poistoaika
Kansallisomaisuus	ei poistolaskentaa
Käyttöomaisuus	
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet	
Rakennukset	20 vuotta
Rakennelmat	20 vuotta
Koneet ja laitteet	5 vuotta
- valvonnan erikoisvälineet	8 vuotta
Kalusteet	5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	5 vuotta
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkävaikutteiset sijoitukset	
Käyttöomaisuusarvopaperit	ei poistolaskentaa

Liite 2: Henkilöstökulut ja luontoisedut sekä lomapalkkavelat

Henkilöstökulut ja luontoisedut	1.1.-31.12.2002
*palkat ja palkkiot	72.051.626,87
*luontoisedut	0,00
*eläkekulut	12.841.762,48
*muut henkilösivukulut	5.237.163,95
Henkilöstökulut ja luontoisedut yhteensä	90.130.553,30

Palkat ja palkkiot sisältävät palkkioita **405.844,89** euroa ja tulospalkkioita **154.559,73** euroa.

Lomapalkkavelat	1.1.2002	31.12.2002
*lomapalkkavelat	8.319.491,84	8.998.411,33
*henkilösivukuluvelka	2.088.442,03	2.219.458,15
Lomapalkkavelat yhteensä	10.407.933,87	11.217.869,48

Liite 3: Kansallisuus- ja käyttöomaisuuden hankintamenojen ja muiden pitkävaikutteisten menojen muutokset

Aineettomat hyödykkeet	Kansallisuus	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik. menot	Keskener. aineettomat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2002		760.540,68	1.393.346,19	2.180.063,22	4.333.950,09
Lisäykset		28.812,59	30.781,80	2.668.925,79	2.728.520,18
Vähennykset					
Hankintameno 31.12.2002		789.353,27	1.424.127,99	4.848.989,01	7.062.470,27
Kertyneet poistot 1.1.2002		282.232,62	1.103.090,79		1.385.323,41
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot		134.965,07	111.096,19		246.061,26
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot					
Vähennysten kertyneet poistot					
Kertyneet poistot 31.12.2002		417.197,69	1.214.186,98		1.631.384,67
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.2002		372.155,58	209.941,01	4.848.989,01	5.431.085,60

Aineelliset hyödykkeet	Rakennukset	Rakennelmat	Koneet ja laitteet	Kalusteet	Muut ain. hyödykkeet	Keskener. aineelliset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2002	3.148.725,40	119.415,00	35.821.800,89	3.994.002,89	36.396,35		43.120.340,53
Lisäykset		10.371,47	2.871.274,88	351.954,04	4.360,00	120.184,60	3.358.144,99
Vähennykset			-434.240,03	-5.486,45	-672,75		-440.399,23
Hankintameno 31.12.2002	3.148.725,40	129.786,47	38.258.835,74	4.340.470,48	40.083,60	120.184,60	46.038.086,29
Kertyneet poistot 1.1.2002	231.084,51	60.875,86	25.034.857,96	2.875.850,99	15.560,37		28.218.229,69
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	157.436,26	5.378,35	4.024.727,30	413.336,79	6.203,48		4.607.082,18
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot			5.504,39	185,41			5.689,80
Vähennysten kertyneet poistot			-417.723,95	-5.486,45	-145,76		-423.356,16
Kertyneet poistot 31.12.2002	388.520,77	66.254,21	28.647.365,70	3.283.886,74	21.618,09		32.407.645,51
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.2002	2.760.204,63	63.532,26	9.611.470,04	1.056.583,74	18.465,51	120.184,60	13.630.440,78

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	Käyttöom. arvopaperit	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2002	27.792,16	27.792,16
Lisäykset		
Vähennykset		
Hankintameno 31.12.2002	27.792,16	27.792,16
Kertyneet poistot 1.1.2002		
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot		
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot		
Vähennysten kertyneet poistot		
Kertyneet poistot 31.12.2002		
Arvonkorotukset		
Kirjanpitoarvo 31.12.2002	27.792,16	27.792,16

Liite 4: Arvonkorotukset

Ei ole.

Liite 5: Myönnetty varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleet lainat eriteltyinä

Ei ole.

Liite 6: Myönnetty varainhoitovuoden päättyessävoimassa olleet valtiontakaukset, valtiontakut ja muut vastuusitoumukset eriteltyinä**MUUT VASTUUSITOUMUKSET**

Leasingvastuut 31.12.2002	EUR
<i>autot</i>	
Tilikaudella 2003 maksettavat	40.036,44
Myöhemmin maksettavat	-
<i>kopiokoneet</i>	
Tilikaudella 2003 maksettavat	64.085,52
Myöhemmin maksettavat	138.670,39
<i>muut koneet</i>	
Tilikaudella 2003 maksettavat	3.978,95
Myöhemmin maksettavat	7.351,23
<i>muut sopimukset</i>	
Tilikaudella 2003 maksettavat	-
Myöhemmin maksettavat	-
Leasingvastuut yhteensä	254.122,53

Liite 7: Peruste, jonka mukaista kurssia on käytetty muunnettaessa ulkomaanrahan määräiset velat, saamiset ja muut sitoumukset Suomen rahaksi

Valuuttamääräiset saamiset ja velat on muutettu euroiksi käyttämällä Euroopan keskuspankin noteeraamaa vuodenvaihteen valuuttakurssia.

Liite 8: Hallinnassa olevat eri yhtiöiden osakkeet ja osuudet sekä muut osakkeisiin rinnastettavat arvopaperit

<i>Arvopaperin nimi</i>	<i>Omistus- osuus %</i>	<i>Myyntioi- keuksien alaraja %</i>	<i>Kpl</i>	<i>Markkina- arvo yht.</i>	<i>Kirjanpito- arvo yht. eur</i>	<i>Osingot yht. eur</i>
1301 Muut osakkeet						
Pohjois-Hämeen Puhelin Oy			1		437,29	
Lännen Puhelin Oy			1		478,49	
Lännen Puhelin Oy			10		4.036,50	663,00
Vakka-Suomen Puhelin Oy			1		454,11	
Vakka-Suomen Puhelin Oy			2		840,94	
Vaasan Läänin Puhelin Oy			12		5.247,48	
Jakobstadsnejdens Telefon Ab			7		2.825,55	
Kokkolan Puhelin Oy			3		1.210,95	
Hämeen Puhelin Oy			2		975,48	
Joensuun Puhelin Oy			1		336,38	40,00
Kymen Puhelin Oy			11		4.070,11	
1301 Muut osakkeet yhteensä			51		20.913,28	703,00
1303 Muut osuudet						
Savonlinnan Puhelinyhdistys			1		437,29	
Pohjanmaan Puhelinosuuskunta			1		420,47	
Puhelinosuuskunta IPY			2		874,58	
Mikkelin Puhelinyhdistys			2		975,48	
Puhelinosuuskunta KPY			6		2.421,90	
Lovisa telefonandelslag			4		1.749,16	
1303 Muut osuudet yhteensä			16		6.878,88	
Arvopaperit yhteensä			67		27.792,16	703,00

Liite 9: Hallinnassa oleva kansallisomaisuus, jota ei ole merkitty taseeseen***Tullimuseo***

Tullimuseo sijaitsee Suomenlinnan Susisaarella Polhem-kurtiinissa. Museon kolmessa salissa on vaihtuvia näyttelyitä, jotka on koottu museon omasta esineistöstä, valokuvasuurennuksista, lainatuista museoesineistä, aikakautta kuvaavista näyttelyesineistä- ja kalusteista. Museoesineitä säilytetään myös tullipiireissä, tullilaboratoriossa sekä Tullihallituksen tiloissa pienimuotoisina näyttelyinä. Kaikki esineet kuuluvat museon inventaariin.

Tullimuseon kokoelmiin kuuluu mm virkapukuja, toimistokalusteita, mittoja, tynnyreitä, vaakoja, taalereita, leimoja yms. esineitä. Varsinaisen museonäyttelyn lisäksi esineitä säilytetään museon varastossa Karkkilasta.

Museoesineistä on koottu luettelo, johon on merkitty tietoinen noin 1700 tullityössä käytettyä esinettä. Myös uudemmalta ajalta on taltioitu esim. vanha mikrotietokone, kirjoitus- ja laskukoneita ja kalusteita.

Liite 10: Selvitys kirjanpidon täydentämisestä tilinpäätöksessä talousarvioasetuksen 42 f § :n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla

Muiden kuin tuotannontekijöiden hankinnasta aiheutuneiden menojen ja suoritteiden myynnistä saatavien tulojen kirjaamisperusteet talousarviokirjanpidossa.

Talousarviokirjanpidon tili	Tulo-/menolaji	Kirjausperuste TaKP:ssa
11.04.01	verotulot	maksuperuste
11.08.01	verotulot	maksuperuste
11.08.04	verotulot	maksuperuste
11.08.05	verotulot	maksuperuste
11.08.07	verotulot	maksuperuste
11.10.03	verotulot	maksuperuste
11.10.04	verotulot	maksuperuste
11.10.08	verotulot	maksuperuste
11.19.08	verotulot	maksuperuste
11.19.09	verotulot	maksuperuste
12.39.02	verotulot	maksuperuste

Tuotannontekijän hankinnasta aiheutuneiden menojen ja suoritteiden myynnistä saatavien tulojen kirjaamisperusteet talousarviokirjanpidossa siltä osin kuin ne eroavat liikekirjanpidon kirjaamisperusteesta (suoriteperuste).

Talousarviokirjanpidon tili	Tulo-/menolaji	Kirjausperuste TaKP:ssa
28.40.21	loma-ajan palkka	maksuperuste
28.81.01	loma-ajan palkka	maksuperuste
31.24.21.2	loma-ajan palkka	maksuperuste
34.06.02.1.	loma-ajan palkka	maksuperuste
35.99.26.1	loma-ajan palkka	maksuperuste

Liite 11: Erittely seuraavaan varainhoitovuoteen siirretyistä määrärahoista

Siirrettyjen määrärahojen tilit		Alkusaldo	Kertymä	Loppusaldo
		01.01.2002	vuoden alusta	31.12.2002
4.01.24.50.66	UM/Lähialueyhteistyö	-66.738,58	64.906,24	-1.832,34
4.01.28.40.21	Toimintamenot	-2.454.903,35	2.454.903,35	0,00
4.01.28.80.24	Varhaiskuntoutus	-10.234,69	10.234,69	0,00
4.01.31.24.21.2	Tiehallinto	-68.971,85	68.971,85	0,00
4.01.35.99.26.1	Ympäristöministeriö	-28.946,16	28.946,16	0,00
4.02.24.50.66	UM/Lähialueyhteistyö	0,00	-120.918,62	-120.918,62
4.02.28.40.21	Toimintamenot	0,00	-1.417.179,38	-1.417.179,38
4.02.28.80.24	Varhaiskuntoutus	0,00	-11.832,10	-11.832,10
4.02.31.24.21.2	Tiehallinto	0,00	-238.037,01	-238.037,01
4.02.35.99.26.1	Ympäristöministeriö	0,00	-47.393,40	-47.393,40
Siirretyt määrärahat yhteensä		-2.629.794,63	792.601,78	-1.837.192,85

Liite 12: Talousarviossa myönnetty valtuudet sekä niiden käyttö ja käytöstä aiheutuvat menot

Vuonna 2002 ei ollut talousarviossa myönnettyjä valtuuksia.

Liite 13: Tilinpäätöksen täsmäytyslaskelma

Täsmäytyslaskelma 1.1.-31.12.2002	eur
1. Tuottojäämä	8.224.504.930,25
2. Kirjaukset, jotka ovat mukana tuotto/kulujäämässä mutta eivät talousarvion ylijäämässä debet+/kredit-	
Liikekirjanpidon tuotot ja kulut, joita ei kirjata talousarviokirjanpitoon	2.986.101,99
Liikekirjanpidon tuotot ja kulut, jotka on kirjattu talousarvio kirjanpidon tililuokassa kirjaamista odottavien erien tilille	0,00
Liikekirjanpidon tuotot, kulut ja tekniset kirjaukset, jotka on kirjattu talousarviokirjanpidon tililuokassa siirrettyjen määrärahojen tilille	792.601,78
Liikekirjanpidon tuotot ja kulut, jotka on kirjattu talousarviokirjanpidon tililuokassa ulkopuolisen rahoituksen tilille	0,00
3. Kirjaukset, jotka eivät ole mukana tuotto/kulujäämässä, mutta ovat mukana talousarvion ylijäämässä debet-/kredit +	
Liikekirjanpidon tasetilikirjaukset, jotka on kirjattu talousarviotulona tai -menona	-3.386.957,58
4. Laskelma yhteensä	8.224.896.676,44
5. Talousarvion ylijäämä	8.224.896.676,44
6. Ero	0,00

Liite 14: Oman pääoman muutokset

Oma pääoma	2002	2001
Valtion pääoma 1.1.1998	-29.868.269,86	-29.868.269,86
Edellisten tilikausien pääoman muutos 1.1.	3.953.488,57	6.275.453,34
Tilinavaussiirto (Tuottojäämä)	8.119.931.152,52	8.178.851.678,29
Tilinavaussiirto (Pääoman siirrot)	-8.118.127.968,79	-8.181.173.643,06
Edellisten tilikausien pääoman muutos 31.12.	5.756.672,30	3.953.488,57
Pääoman siirrot 1.1.	-8.118.127.968,79	-8.181.173.643,06
Tilinavaussiirto	8.118.127.968,79	8.181.173.643,06
Siirrot valtion yl. maksuliikemenotililtä	326.042.823,58	413.265.713,80
Siirrot valtion yl. maksuliiketulotilille	-8.625.083.801,11	-8.570.127.974,27
Siirrot läheteiden tililtä	78.914.586,56	38.734.291,68
Tilivirastojen väliset hallinnon siirrot	0,00	0,00
Pääoman siirrot 31.12.	-8.220.126.390,97	-8.118.127.968,79
Tilikauden tuotto/kulujäämä 1.1.	8.119.931.152,54	8.178.851.678,29
Tilinavaussiirto	-8.119.931.152,54	-8.178.851.678,29
Tilikauden tuottojäämän siirto taseeseen	8.224.504.930,25	8.119.931.152,54
Tilikauden tuottojäämä 31.12.	8.224.504.930,25	8.119.931.152,54
Valtion pääoma 31.12. yhteensä	-19.733.058,28	-24.111.597,54

Liite 15: Tuotto- ja kululaskelmaan kirjattava talousarvion ulkopuolinen rahoitus

Ei ole

Liite 16: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Ei ole.

Liite 17: Taseeseen sisältyvät tiliviraston hallinnoimat rahastoidut varat, säätiöt ja yhdistykset

Ei ole.

Liite 18: Arviomäärärahojen ylitykset ja niiden perustelut

tili	tilin nimi	määräraha eur	määrärahan ylitys eur	määrärahan ylitys %	voimassa oleva ylityslupa eur	voimassa oleva ylityslupa %
28.81.95	Lakiin tai asetukseenperustuvat menot, joita varten talousarvioon ei ole erikseen merkitty määrärahaa	17.000,00	141.662,55	833,3	141.662,55	833,3
perustelu:	Helsingin hovioikeuden päätöksen mukaisesti maksetut korvaukset ja oikeudenkäyntikulut					

Liite 19: Muut oikeiden ja riittävien tietojen vaatimuksen edellyttämät mahdolliset liitteet

Ei ole.

3.3 TILINPÄÄTÖKSEN LASKELMIEN TARKASTELU

Tullilaitoksen taseen loppusumma on 33,3 miljoonaa euroa. Edellisestä vuodesta kasvua oli 3,8 %. Taseesta hieman yli puolet muodostuu käyttöomaisuudesta, jonka suurin yksittäinen erä on Vaalimaan läpivalaisulaite, joka valmistui ja otettiin käyttöön vuonna 1999. Vaihto- ja rahoitusomaisuuden suurin erä ovat lyhytaikaiset saamiset, jotka muodostuvat lähinnä EU:lle tilitettävistä varoista.

Tilikauden tuottojäämä oli noin 8.224,5 miljoonaa euroa, missä oli kasvua edellisestä vuodesta noin 1,3 prosenttia. Tuotoissa suurin erä noin 8.305,5 miljoonaa euroa olivat kannetut verot ja maksut, nousua tapahtui 1,2 %. Maksullisen toiminnan tuotot olivat noin 6,5 miljoonaa euroa, laskun ollessa 1,2 %. Suurin kuluerä olivat henkilöstökulut noin 90,1 miljoonaa euroa. Ne kasvoivat noin 11,6 % edellisestä vuodesta, johtuen henkilötyövuosien lisäyksestä ja tulopoliittisesta ratkaisusta.

Valtion kirjanpidon mukaisten tuotto- ja kululaskelman ja taseen käytettävyys tullilaitoksen toiminnan ohjaamisessa on valitettavasti varsin pieni. Näiden laskelmien tuottama tieto palvelee enemmän valtiotalouden tasolla tapahtuvaa toiminnan ohjaamista ja seurantaa kuin yksittäisen viraston omia tarpeita.

4. SISÄINEN TARKASTUS JA VALVONTA

Tullilaitoksessa sisäisen valvonnan järjestelmään sisältyy johdon suorittaman valvonnan lisäksi organisaation muun henkilöstön toimesta toteutettu valvonta sekä erilliseksi toiminnoksi organisoidun sisäisen tarkastuksen suorittama valvonta.

Sisäistä valvontaa suoritetaan tullilaitoksessa organisaation kaikilla tasoilla. Sisäinen valvonta on osa toimintaprosesseihin sisään rakennettua toiminnan ja taloudenhoidon valvontaa. Tullihallituksen johto ja aluehallinnon yksiköiden johto vastaavat toiminnasta ja sen riittävästä valvonnasta kukin omalla toimi- ja vastualueellaan. Jokainen työntekijä vastaa oman työnsä laadusta ja tuloksellisuudesta tehtäväkuvansa ja tehtävälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Valvontaa ohjataan ja toteutetaan matriisiorganisaation periaatteiden mukaisesti.

Valtiokonttorin 31.10.2001 antaman taloussääntöjen uudistamista koskevan määräyksen (20/03/2001) perusteella on tullilaitoksen taloussääntöä uudistettu. Tullilaitoksen uusi taloussääntö tuli voimaan 1.5.2002.

Tullilaitoksessa toiminnan arvioinnin ja kehittämisen työkaluksi on valittu Euroopan laatukriteeristö (EFQM). Mallia käytetään mm. itsearviointien viitekehyyksenä. Itsearviointit antavat arvioitavan yksikön tai toiminnon osalta tietoa sisäisen valvonnan järjestelmän vahvuuksista ja kehittämisalueista. Itsearviointien perusteella laaditaan toimintasuunnitelmia järjestelmän kehittämiseksi.

Tullilaitoksessa johtoa avustaa valvontatehtävissä pääjohtajan alaisuudessa toimiva sisäinen tarkastus. Sisäisen tarkastuksen toiminnasta vastaa sisäisen tarkastuksen päällikkö. Toimintakertomusvuoden 2002 aikana sisäisen tarkastuksen vahvuus oli kaksi henkilöä.

Sisäisen tarkastuksen ohjesäännön mukaisesti sisäinen tarkastus toimii johdon apuna sekä edistää tullilaitoksen toiminnan tuloksellisuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja laillisuutta. Tarkastustoiminnan ensisijaisena pyrkimyksenä on neuvonnan ja opastuksen avulla edistää sisäisen valvonnan päämäärien mukaista toimintaa tullilaitoksessa. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tullilaitoksen kaikkia yksiköjä ja toimintoja. Sisäisen tarkastuksen toiminnassa on pyritty ottamaan huomioon vuoden 2002 alusta voimaan tulleet uudet ammattistandardit. Sisäisessä tarkastuksessa on aloitettu toiminnan kehittämishanke itsearviointimenetelmää hyödyntäen.

Sisäisen tarkastuksen toiminnassa painopistealueena on ollut toiminnan ja tietojärjestelmien kehittämiseen liittyviin hankkeisiin osallistuminen ja tullimenettelyjen tarkastaminen ja konsultointi. Sisäisen tarkastuksen vieraana on Tulli 2002 -ohjelman puitteissa ollut Liettuan tullin edustaja.

Sisäinen tarkastus on tehnyt tunnetuksi sisäisen valvonnan perusteita ja sisäisen tarkastuksen tehtäviä ja toimintaperiaatteita käytännön työn kautta. Sisäinen tarkastus on kouluttanut henkilöstöä itsearviointien toteuttamiseen laatupalkintokriteeristöä hyödyntämällä. Lisäksi yksikkö on konsultoinut arviointien toteuttamista.

Valtiontalouden tarkastusviraston tullilaitosta koskevassa tilintarkastuskertomuksessa vuodelta 2001 esitettyihin toimenpidesuosituksiin on ryhdytty Tullihallituksessa ja muissa tarkastuksen kohteena olleissa yksiköissä. Toimenpiteistä on raportoitu Valtiontalouden tarkastusvirastolle.

5. ALLEKIRJOITUKSET

Tilinpäätösasiakirja on hyväksytty Helsingissä 26. maaliskuuta 2003

Pääjohtaja

Tapani Erling

Johtaja

Hannu Lappi